Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 754/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hoitajapulasta ja henkilövuokrausyrityksistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 754/2022 vp:

> Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä hoitoalan pito- ja vetovoiman säilyttämiseksi ja lisäämiseksi,
>
> miten hallitus aikoo selvittää syitä hoitajien halulle poistua alalta ja
>
> miten hallitus aikoo ratkaista kustannustehokkaasti hyvinvointialueilta puuttuvan hoitohenkilökunnan saatavuuden?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus käynnisti sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden ohjelman marraskuussa 2021 ja työryhmän toimikausi päättyy 31.3.2023. Ohjelman tarkoituksena on ollut löytää kestäviä ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen kattamiseen. Työryhmässä ovat olleet mukana keskeiset työmarkkinajärjestöt ja ministeriöt. Ohjelman strateginen tiekartta on julkaistu. Vuoden 2023 loppuun mennessä toteutetaan yli 40 toimenpidettä ja lisäksi tiekartta sisältää ehdotuksia vuoteen 2027 saakka.

Yksi osa toimenpiteitä sekä julkaistua tiekarttaa on sote-alan veto- ja pitovoiman parantaminen. Toimenpidettä toteutetaan Hyvän työn edellytysten ohjelmana. Osana ohjelmaa Työterveyslaitos on koonnut sote-alan työssä jaksamisen ja työhyvinvoinnin toimivia malleja sekä työkaluja hyödynnettäväksi kaikilla sote-työpaikoilla. Kooste on julkaistu. Työtä jatketaan laajassa koulutus- ja kehittämiskokonaisuudessa yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa vuodesta 2023 lähtien. Syksyllä 2023 toteutetaan mediakampanja, joka kohdistetaan erityisesti kouluttautumisvalintojaan pohtiviin nuoriin.

Osana opetus- ja kulttuuriministeriön SOTEKO-hanketta on ollut sote-alan koulutuksen vetovoiman ja harjoittelun kehittäminen. Hankkeen toimikausi päättyi 28.2.2023 ja osana sen loppuraporttia julkaistaan lyhyt tarkastelu eräiden terveys- ja hyvinvointialojen korkeakoulutusta suorit-

taneiden toimimisesta alan ammateissa tutkinnon suorittamisen jälkeen. Sairaanhoitajakoulutuksen vetovoimassa on ollut nähtävissä laskutrendi, jota kuitenkin selittää sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen tarjonnan kasvu eikä niinkään hakijamäärän lasku. Aloituspaikkalisäysten myötä paikan vastaanottaneidenkin määrä on kasvanut, eli lisäpaikoille on riittänyt kysyntää. Sairaanhoitajilla myös työn pitovoima on varsin hyvä eri menetelmillä tarkasteltuna. Tyypillisesti sairaanhoitajan tehtävistä siirrytään hallintoon ja tutkimukseen. Lähihoitajakoulutuksessa kaikkia aloituspaikkoja ei ole saatu täytettyä ja alalta poistutaan verrattain usein.

Kun ammattihenkilö pyytää Valviralta ammattioikeuksien poistoa, hän voi halutessaan ilmoittaa sille syyn. Johtopäätöksiä ammattioikeuksista luopumisen syistä hakemusten perusteella ei voida tehdä. Syiksi hakemuksissa on kuitenkin kerrottu esimerkiksi alan vaihto, eläköityminen, terveydelliset syyt ja tyytymättömyys alan tilanteeseen, kuten potilasturvallisuuslain valmistelu tai vaatimus koronarokotuksesta. Alalta poistumia ja siirtymiä eri ammattiryhmissä on syytä selvittää lisää.

Hallituskauden aikana on merkittävästi lisätty hoitoalan koulutusta. Sairaanhoitajakoulutusta on lisätty yli 1000:lla koulutuspaikalla. Lähihoitajakoulutusta lisätään 5000 paikalla vuoteen 2025 mennessä ja lisäksi hoiva-avustajakoulutusta 2500 paikalla. Myös hoito- ja hoiva-alan eettistä kansainvälistä rekrytointia kehitetään. Hoitoalan työvoimatarvetta tulee helpottaa myös ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja ja kehittämällä työnjakoa.

Toimintansa aloittaneilla hyvinvointialueilla on aiempaa paremmat mahdollisuudet uudistaa hoitotyön johtamista sekä työnjakoa henkilöstöä osallistaen. On pystyttävä lisäämään avustavan ja tukipalveluhenkilöstön määrää, jotta hoitotyötä tekevät sekä kaikki sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöt pystyvät paremmin keskittymään tutkintoaan vastaavaan työhön. Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu työnjakoon liittyvä ohje ja tukimateriaali.

Helsingissä 2.3.2023

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru